

اواره دره — تورك يوردىنىڭ بوسايسىلە ۱۰ نىچى جلدى

بىتەرك ۱۱ نىچى جلدى باشلىيور. آتونەلرى بىتەنلرە «يورد»
كوندرىلە يەچكدر. اشتراكلىرىنى يىكلىلەتمەلرىنى رجا ايدەرز.

تورك يوردى

ناشرى : تورك يوردى

مدبرى : آق چوره اوغلى يوسف

يىل ۵ جلد ۱۱ ضاىي ۱۱۷

۱ ايلول ۱۳۳۲

يىل ۱۳۳۲ ضاىي ۱۳

آلتایله دوغرو

باتی جلد ۱ - صای ۱۲ دودر

قازاق اوله گلرندن بهض یارچه لر :

چینکیز اخفادندن دولتیار اسملی توره ایله نایمانلی بتس نام قیز آراسنده :

بتس — قودایده براولکینکه قرانده بر

قودای سالغان جیل سوز که مینده بر تور

اویده جاتقان موگلو قتو چاقر بتس

یورا کنگدی جاراین آصقبای تور !

قودای = خدای . قران = قرآن کریم . تور = رنگ = نوع = وضعیت . یوراک = قلب .

یورا کنگدی = قلبکی . جاراین = یارایم ، آچایم ، شق ایدیم . آصقبای تور = عجله ایته . جیل = روزگار . موگلو قتو = قایغولی .

دولتیار — منکین آطم آسئده آرندایه

میتک « آیا کوز » دک طالندایه

سویگان بتس آلمده کیز کلکان صوک

قواناندان یورا کم جارلایه

میتکین آطم = بئندیکم آت . آرندایه = کیری چکیلیورمی ؟ . میت = محمد ، اسم . آیا کوز =

برشور اسمی . طالندایه = دالی کیمی ؟ کیز کلک = تصادف ایتمک . قوانق = سونمک .

بتس — قودایده بر اولکینکه قرانده بر

قودای سالغان جیل سوز که مینده بر تور

سویکین کسک دولتیار مین بولسام

آطک دیو آیطب قودایه صبرداق طور

مین = بن . سویکین = سهومش . کسی = کشی ، آدم . دیو = جن ، پری . صبرداق =

فیصلداق ، کیزی یواش سسله قونوشمق .

دولتیار — قووانادی بتس قیز کولکین بولسام

آرلانبای درز بیتندین سویکین بولسام

آطم تورغوی بار حالدی مین آتایون

ماغان کلوب قالکیز تیکین بولساک

قووانق = ممنون اولق . قووانادی = ممنون اولیور . آردانباق = عارلانباق ، ناموسلانباق . بیت =

بیت ، یوز . سونمک = اوقشامق ، اوپک . ماغان = بکا . قالک = مهر . قالکیز = مهریز . تیک = نکاح

ایتمک ، کلک ، ازدواج . تیکین بولساک = بکا کلیر ایسهک .

بتس — مناو قالای تورم ایدی صاصباغاندای

صاصتان کسی پورشدن اوستاغاندای

شاشینک اینیکنه قوی جایلپ

توبه سینه برطایبه ایل قصتاغاندای

مناو = بو . قالای = نصل . تورم = اصل . صاصباق = شاشیرمق . صاصباغاندای = شاشمه مش

کی . اوستامق = طوونق . شاشینک = صاچینک . اینیکنه = اته کنه . جایلپ = طاغیلوب . توبه = تپه .

طایبه = طائفه . قصتاغاندای = قیشلاغاندای ، قیشلایاق کی .

دولتیار — بئس اولهك آيتادى اويلاغانداى
ايين طاوب قيز ز مين اويلاغانداى .
آق نوسك اوسقنه دوكان قوروب
قالك قاره شاطنه جايلاغانداى

آيتادى = سويلور . اويلاغانداى = دوشونيلديكى كې . ايين طاوب = چارمىنى بولوب . آق نوس =
بياض كوكس . دوكان = دكان . قوروب = قوروب . قالك قاره شاطنه = قاراتدىق (قاراكتىق) كوشه .
جايلاغانداى = يايلامش كې .

بئس — ايستى بولساك يوراسك ايمان باغب
اولاك مينان يوركىمسك ايلسك جابغ
قروپ براودك فصتاوندن
زيانكدى تيكزبه قىي جابغ

اس = اش . باغب = باقوب ، باققدن . مينان = ايله . جابغ = سه وديروب . جاقى = سه وديرمك .
براودك = بريسك . فصتاو = قيشلاق . زيانكدى تيكزبه = زيانكى طوفنديرمه . قىي جاقوب = تەزەك ياقهرق .

دولتیار — مينب جوركن آستمد طورى جامتوق

بو بئسدىن جيگىلئمين اولهك كوب
آزغان كون چالغىنين چاپرماسام
كوب قالاوى قىونه ضررم يوق .

طورى جامتوق = آت اسى . جيگىلئمين = يىكلميه جكم . كوب = جوق . جورمك = يورومك .
آزغان = آزديغم . كون چالغىنين = ياشيل اوتىنى . چاپرماسام = طويلاماز ايسم .

بئس — قودايدى براولكىكه قرانده بر
قوداى سالغان جيل سوزكه سينده بر تور
آقوندق بين آيتاسك باقر نورم
كىشكانشه كوكلكدى كوتاره طور .

آقوندق بين = شاعرك ايله . باقر = فقير . نورم = نورم (اسيل زاده) . كيشكانشه = كيدنجيه
قدر . كوكلكدى = كوكلكى . كوتاره طور = تسليت وير .

دولتیار — بئسلەدن بئسلەدا دىكىن صويدو

كوكه دايداب اولهك كلكين حويدو
موكلوق بن ديب بئس قيز آيتطب تويمى
بئس قيزدك شىئەسى اولكىن صويدو

بئسلەدا = بسم الله . صويدو = بگزور . كوكا دايداب = كوكادى ديوب آتدن استمانه ايدەر .
كوكادى ، اولاد جنكيزدن برقهрман . كلكين صويدو = كلنه ، غيەنه بگزور . موكلوق = قايقولو .
تويمى = تويمور . شىئە (چيپە) = والده

بئس — كىلىمىدى اولهكك نيتكىن دىمن
كوكا دايداب اولهكك جيتكىن دىمن
آقوندق بين آيتاسك باقر نورم
مينك شىم كلىسكه كيشكىن دىمن

كىلىمىدى = كىلمە يور . نيتكىن = نصل . آيتاسك = سويليورسك . دىمن = ديورم . مينك =
نم . كلىسكه كيشكىن = كلىهك پرە كىتمىدەر ، اولمشدر .

دولتیار — آق صاقلی آولنك طامپرداغی
 کیکن طونی اوستنده صامپرداغی
 شیشه م ، شیشه م دیسکده کوب قویغایسن
 کوتو بوقتو بر اولکین کیمپرداغی
 طامپرداغی = اسم . طون = اوست قات البه . صامپرداغی = صامطر اوله جق . صامطر = بر نوع
 قاش . قویغایسن = بردرلو دیلکدن بیراقه میورسك . کیمپرداغی = بونامش بر قوجه قاری اوله جق .
 بتس — آق صاقلی آولنك طامطرایکین
 کیکن طونی اوستنه صامطرایکین
 اولوب قالغان شیشه مدی اولهك قلداو
 مناوتوره چن دینسز کاپر ایکن
 ایکن = ایش . قالغان = قالش . اولهك قلداو = هجو ، مزاح ایتدی . مناو = ایشته بو . چن =
 حقیق . کاپر = کافر .

دولتیار — تافتای شاوب مولدادار کلام صرغان
 صیراطده جماندو کوکل بوزغان
 قازاب تورغان توریکدی کاپر قلدك
 قاندای مولدا اوزگدی او طرغزغان !؟
 تافتای شاوب = تحته دن لوحه و صحیفه یاپوب . مولدادار = منلار . کلام صرغان = کلام یازمش .
 جامان = یان = فنا . قازاب تورغان = برنجی ای (کوزاوکنده توتاراق) . توریکدی = توره کی . قاندای
 مولدا = هانکی موللا . اوزگدی = سنی . او طرغزغان = سنتمش ، ختان ایش .
 بتس — اولهك آیتدك قو توره قرک قرک
 آچ بیلیمه توسادی آیدار طولم
 آقوندق بین آیتاسک باقر توریم
 اوتور غرغان مولدادار بزدی بورون
 قو = حیله کار ، ذکی . قرک = باشکی جویره رک . آچ بیلیمه = بلک تام اورته یرینه . آیدار طولم =
 زلارم . بزدی = بزى ، یعنی قیز و قادینلری . بورون = اوللری ، ایلک ، زمان قدیمده .
 دولتیار — بونا دانوک قوروغی شولاق ایکن
 آزغان کون بتس قیز قوناق ایکن
 قاصقر طارتقان قویداین جرم جرم
 سینی اوتور غرغان مولدا مولاق ایکن
 شولاق = قیسه . قوناق = مسافر . قاصقر = قورد . طارتقان = آغزینه ، پنجه سینه دوشمش .
 قویداین = قویون کی . جرم جرم = بارچه بارچه . اوتور غرغان مولدا = سنت ایدن موللا . مولاق ایکن =
 صاحب صنعت دکلمش .

* *

آقون طارطامباک ایله کرای قیله سنه منسوب آقون مکه کبای آره سنده :
 طاوطامباک — ایسکدین کروب کلدک کوزوک کوکو
 قاراب طورسام سویا کلک صونقار تیکو
 کروب کلوب بیتمه قارای قالدك
 کوروب بییک بونان بورون طاوطامباکو !؟
 ایسک = قیو . کوکو = کوک ، ماوی . قاراب طورمق = باقوب طورمق . سویا کلک = اصلک .

سونفار = برنوع کوزل قوش . نیکو = کبی . قارای قاق = باقه قالمق . کوروب بیک = کورمتی
ایک ؟ . یوتان بورون = بوندن اول .

مین قاباندک بالاسی طاوظامباک بن
اوله کسه ایرکن جویرک قاره کوک بن
طور آطدک توپالیندی بالام کرای
یاولاسام اوس کونده سینان کوبین
قاره قوجر باورنده بوتک توسب
قوس آیاقداب طابانداب باسقه تیدم

بیتمدی

ملیم ثابت

تورکک ششوی

رومانیانک میرانه حربیه اشتراکی . — نهایت رومانیاده ، هب بکله دیکمز وجهله ، طبق ایشالیا کبی ،
ویردیکی سوزله خیانت ایدهدک دشمنلریز طرفه کجوب آوستریا-ماجاریستانه حرب اعلان ایتدی (۱۵ آغستوس
۱۳۳۲) . آوستریا - ماجاریستانک متفقلمی ، آلمانیا ، تورکیه و بولغارستان ، سلاح آرقداشلی و طیفه سی ایضا
ایدهدک ، بربری متعاقب رومانیایله حال حرب اوزره بولندقلری بیلدیردیلر . سلطنت عثمانیه نك رومانیایله قرالغه
اعلان حرب تاریخی ، ۱۶ آغستوس در .

رومانیا جهان حربینک ایتداسندن اعتباراً یرنده راحت طوره میوردی . گاه برطرفه ، گاه دیگر طرفه میل
ایدیوردی . چونکه رومانیانک اتفاق و ائتلاف مملکتلرنده حرص و اشتیاسی دعوت ایدن مادی و معنوی منفعتلری
واردی : بسارییا اهلینک اکثری رومندر . بوقطعه پاریس معاهده سیله مملکتینه ، یعنی رومانیایه و بریتندی .
روسلر ، رومنلرک ۹۳ محاربه سنده کندیلرینه ایتدکلری معاونه مکافات اوله رق ، براین معاهده سیله بساریایی
چارلغه الحاق ایتدیلر . رومنلر ، ملیت اساسنه و تاریخی حقوقه استناداً بوالحاق حقیر بولیورلر . استردادنی ملی
برامل سایبورلردی . اردل قطعه سی اهلینکده یاریدن برآز فضله سی رومندر . رومنلر بورابه ده ملیت اساسنه
طیانارق حق ادعا ایدیورلردی . بویله جه رومانیانکده ، ایشالیا کبی ایرره ده نشاسی واردی . « رومانیایه
ایرره ده نشا نكده ، ینه ایشالیا کبی برپارچه سی ائتلافچیلر مملکتنده ، دیگر پارچه سی ائتلافچیلر مملکتنده قلمشدی .
کونده لک غرنه لدن تفصیلاتی او قودیمز بکیش باطیردیلرنده ، ایکی طایفه ، دول مرکزیه به طیانوب بساریایی
روسلردن استرداد و ائتلاف زمره سنه طاقیلوب اردلی استیلا غایه لری چارشمقده ایدی . ۱۴ آغستوسده طوبلاتان
مجلس قرالی ، اکثریت آرا ایله ایکنجی غایه ی تعقیبه قرار ویردی و اردلک (ترانیایانک) صاحب حاضر
آوستریا - ماجاریستان دولته رومانیای طرفندن حرب اعلان اولوندی .

رومانیانک بو صورتله حربیه اشتراکیله شرقده کی بیطرف دولتلردن بریسی ده دشمنلریز طرفه کجمنش
اولیور . اتفاق کتله سی ، طقوز دولته محارب ایکن (موناقوبی طبیی سایبورز) ، رومانیانک ائتلاف زمره سنه
التحاق خصلمریزک مقداری اونه ابلاغ ایدیور . اتفاق خصمانی طقوز دولتن مرکب ایدیه ده ، دولت عثمانیه
بونلردن یالکز اوچ الک بویوکیله ، انگلتره ، روسیه ، و فرانسه ایله فعلاً محارب بولنیوردی . چناق قلعه مظهرله
فرانسزلری ده قاجیرمش اولدیغمز دن ، اوزماندنبری صف حربیز اوکده یالکز روس و انگلیزلر قلمشدی . حتی
غالیچیایه کیدن اوردومزده ، تاریخی دشمنیز روسلرله دوکوشمکده در . برقاچ ییل اول اهانت و خیانتله مستولی
اولدقلری طرابلس غریمزدن ایتالیانلری سوروب جیقارمق و طیفه سی ، برلی مجاهدلر درعه ده ایتش اولدقلرنده ،
عثمانی اوردوسی ایتالیانلرله هنوز قارشلاشمش دکلدر . رومانیانک مداخله سی ، مناسبات حربیه مری دیکشدریمجه
بکزه میور : بز ، ینه اصل روس و انگلیزلرله باش باشه قالمجیز . رومانیایله مشترک حدودیمز یوقدر . رومن عسکرینک
طونه دن ، بولغارستاندن کجوب ، بالقان خط مدافعه سندن آشوب بزم روم ایلی حدودیمز یاقینلاشمق احتمالی ،
غایت مستبعددر . بزم آنجق متفقلمیزه معاونت طریقله رومانیای طوپراغنده رومنلرله قارشلاشمه مری قابیلر . الله دن
نیاز ایدرزکه قهرمانلر یتاغی بالفانلرک ، اوردولر بالاتی قانی طونه نك شمالنده جامور و بطاقللردن
یارادیلان بکیش سفاخته کده سی ، بهادر جرمن ، ماجار ، تورک ، بولغار عسکرلری طرفندن سینوب سوپورلورده ،
طونه حوضه سی متفسخ لاتین مدینتک شرقه آتیلان بونردی تخمندن قورتیلور .